

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
I AGa 405/23,

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 10 września 2025 r.:

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I AGa 405/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I AGa 405/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Poznaniu odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje M. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu sumę pieniężną w kwocie 3000 (trzy tysiące) złotych za okres od 19 grudnia 2018 r. do 10 września 2025 r.;**
- 4. oddala skargę w pozostałej części;**
- 5. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą**

w P. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;

6. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Skargą z 1 lipca 2025 r. M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania odwoławczego przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie I AGa 405/23; (2) wydanie zalecenia Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenia terminu rozprawy; (3) zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w kwocie 10 000 zł; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania odwoławczego przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu. Skarżąca podniosła, że bezczynność Sądu II instancji, w szczególności brak wyznaczenia terminu rozprawy, trwa już ponad 17 miesięcy. Ponadto w sprawie brak jest jakichkolwiek okoliczności, które usprawiedliwiały tak długie rozpoznanie apelacji. Skarżąca podkreśliła, że zachowanie stron w żaden sposób nie przyczyniło się do przedłużenia procedowania sądu. Strony złożyły pisemne stanowiska w terminach ustawowych i nie dokonały żadnych czynności lub zaniechań, które mogłyby powodować wydłużenie postępowania. Charakter sprawy również nie jest na tyle złożony, aby uzasadniał tak długi okres oczekiwania

na wyznaczenie terminu rozprawy. Ostatecznie skarżąca wskazała, że czas rozpoznawania sprawy przez Sąd Apelacyjny narusza standardy konwencyjne, zaś opóźnienie rozpoznania sprawy odwoławczej nie może zostać usprawiedliwione.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, w odpowiedzi na skargę z 25 czerwca 2025 r., wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych

w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie którego nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności sprawy, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawie wynika, że postępowanie zainicjowane zostało pozwem skarżącej, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu 19 grudnia 2018 r. Sąd I instancji wyrok w sprawie wydał 31 stycznia 2023 r., oddalając powództwo. Apelacja skarżącej wpłynęła do Sądu Okręgowego 31 sierpnia 2023 r. i wraz z aktami sprawy przedstawiona została Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu 20 grudnia 2023 r. Sprawę zarejestrowano w systemie SLPS i przydzielono ją do referatu sędziego sprawozdawcy 29 grudnia 2023 r. W dniu 9 stycznia 2024 r. sędzia dokonał kontroli formalnej apelacji, zarządzając doręczenie jej odpisu pełnomocnikowi pozwanego. Odpowiedź strony pozwanej na apelację powoda wpłynęła 19 lutego 2024 r. Zarządzeniem z 20 lutego 2024 r. sprawę odłożono do oczekujących na wyznaczenie terminu.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości,

iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu wystąpiła przewlekłość postępowania. Sąd Apelacyjny od 19 lutego 2023 r., po wpływie odpowiedzi na apelację, kiedy to potencjalnie możliwe było wyznaczenie terminu posiedzenia, nie podejmował jakichkolwiek czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Bezczynność Sądu do dnia złożenia skargi na przewlekłość postępowania wynosiła 1 rok, 3 miesiące i 19 dni, samo zaś postępowanie od chwili złożenia pozwu 6 lat, 5 miesięcy i 21 dni, przy czym w Sądzie Apelacyjnym 1 rok, 5 miesięcy i 20 dni.

5. Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, w orzecnictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia – jak w niniejszej sprawie – że przewlekłość postępowania nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06).

6. Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, Sąd Najwyższy za zasadne uznał zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego odpisu niniejszego postanowienia, mając na uwadze, że sprawa nie należy do szczególnie skomplikowanych (pkt 2 postanowienia).

7. Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu nastąpiła przewlekłość postępowania,

jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o przyznanie na jej rzecz kwoty 10 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu sumy pieniężnej w wysokości 3000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ile etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w dniu 19 grudnia 2018 r. tj. w dniu wpływu do Sądu I instancji pozwu, to za każde z sześciu zakończonych lat postępowania liczonych do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, należało przyznać skarżącej kwotę 3000 zł i tę też sumę pieniężną Sąd Najwyższy zasądził w pkt. 3 postanowienia.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej pełnej żądanej przez nią kwoty. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, na takie też nie wskazała skarżąca.

8. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1 - 3 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 4.

9. Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 5 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

10. O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt. 6 postanowienia orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 u.s.p.p. w zw. z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.).

[P.Sz.]

[a.ł]

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski